

KRAJOWA RADA IZB ROLNICZYCH

Adres do korespondencji:

Parzniew, ul. Przyszłości 5, 05-804 Pruszków tel. 881 939 421

e-mail: sekretariat@krir.pl

www.krir.pl

KRIR/JM/859/2025

Warszawa, 18.08.2025 r.

Pan Stefan Krajewski
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szanowny Panie Ministrze,

W nawiązaniu do spotkania z Panem Ministrem z przedstawicielami rolników w dniu 04 sierpnia 2025 r. w gmachu Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz w związku z przedstawionymi przez Pana Ministra priorytetami, Zarząd KRIR spotkaniu, które odbyło się 13 sierpnia 2025 r., omówił trzy kluczowe obszary: Program Aktywny Rolnik, ustawa o funkcjach produkcyjnych wsi oraz deregulację.

Poniżej przedstawiamy nasze propozycje i uwagi w podziale na ww. priorytety.

1. Program Aktywny Rolnik

Zdaniem samorządu rolniczego, brak spójnych i jednoznacznych rozwiązań w zakresie dzierżawy gruntów rolnych powoduje liczne kontrowersje wokół definicji „rolnika aktywnego zawodowo”. Obecny stan prawny nie zapewnia wystarczających zabezpieczeń zarówno dla dzierżawców, jak i właścicieli gruntów, co w praktyce prowadzi do utrzymywania w statystykach dużej liczby małych gospodarstw o niewielkiej powierzchni uprawnej, często funkcjonujących bez stabilnej podstawy ekonomicznej.

Konieczne jest opracowanie kompleksowej ustawy o dzierżawie gruntów rolnych, która:

- zagwarantuje właścicielom gruntów poszanowanie prawa do dysponowania swoją własnością,
- umożliwi im jednocześnie korzystanie z przysługujących świadczeń (ubezpieczenie w KRUS, korzyści podatkowe),
- zapewni dzierżawcom stabilność gospodarowania oraz ochronę ich inwestycji.

W opinii Zarządu KRIR, w większości przypadków rolnicy powinni być uznani za aktywnych, jeżeli spełniają co najmniej jeden z następujących warunków:

- realizują ekoschematy w ramach PS WPR 2023–2027,
- posiadają zarejestrowane zwierzęta w systemie IRZ oraz obsadę większą niż 0,1 DJP/ha,
- korzystają z programów inwestycyjnych PROW i PS WPR,
- są zarejestrowani jako płatnicy VAT,

- uczestniczą w gromadzeniu danych w ramach FSDN.

Jednocześnie należy przewidzieć możliwość alternatywnej weryfikacji aktywności rolniczej dla gospodarstw, które nie spełniają powyższych kryteriów – np. poprzez przedstawienie faktur zakupowych lub sprzedażowych, ewidencji sprzedaży towarów z gospodarstwa czy innych dokumentów potwierdzających prowadzenie działalności rolniczej – z zachowaniem zasady maksymalnego ograniczenia biurokracji.

Mając na uwadze znaczenie małych gospodarstw w zachowaniu dziedzictwa kulturowego wsi, utrzymaniu żywotności obszarów wiejskich oraz zapewnieniu bezpieczeństwa żywnościowego państwa, KRIR postuluje włączenie tych gospodarstw do specjalnego programu wsparcia w ramach polityki spójności, traktując je jako integralny element narodowego dziedzictwa i bezpieczeństwa żywnościowego.

2. Ustawa o funkcjach produkcyjnych wsi

Rozwiązania prawne powinny zmierzać do utrzymania i wzmocnienia roli wsi jako obszaru produkcji rolnej. W tym celu należy ustawowo uznać rolnictwo za podstawowe przeznaczenie gruntów z terenów wiejskich. Takie rozwiązanie pozwoli na zapewnienie trwałości produkcji rolnej oraz stabilności inwestycyjnej gospodarstw, chroniąc je przed presją urbanizacyjną.

Konieczna jest ochrona gruntów rolnych przed rozwojem pozarolniczym oraz wyznaczenie stref produkcji rolnej od zabudowy mieszkaniowej. Pozwoli to na uniknięcie konfliktów społecznych i środowiskowych, a także na utrzymanie efektywności i opłacalności produkcji rolnej.

Ważnym elementem jest uproszczenie procedur administracyjnych, w tym wydawania pozwoleń środowiskowych i budowlanych, przy wprowadzeniu maksymalnego terminu ich rozpatrywania nie dłuższego niż 6 miesięcy. Szybsze procedury zwiększą dynamikę inwestycji rolnych i pozwolą lepiej reagować na potrzeby produkcyjne.

Należy dopuścić legalizację prostych obiektów rolniczych, takich jak wiaty czy silosy, na podstawie inwentaryzacji geodezyjnej. W przypadku budynków do 500 m² wystarczający powinien być uproszczony tryb zgłoszeniowy, z zachowaniem wymogów bezpieczeństwa i zgodności z planami miejscowymi. Dzięki temu rolnicy będą mogli szybciej dostosować infrastrukturę do potrzeb gospodarstwa.

W postępowaniach administracyjnych dotyczących inwestycji rolnych należy ograniczyć udział organizacji ekologicznych do właścicieli nieruchomości bezpośrednio sąsiadujących z terenem inwestycji. Takie rozwiązanie pozwoli skrócić proces decyzyjny,

jednocześnie zachowując prawo do obrony interesu stron bezpośrednio dotkniętych inwestycją.

Warto rozwijać projekty wsparcia dla małych gospodarstw jako formę ochrony dziedzictwa kulturowego wsi i przeciwdziałania wyludnianiu obszarów wiejskich. Wsparcie to powinno być finansowane w szerszej mierze z polityki spójności, a działania środowiskowe – z funduszy dedykowanych ochronie środowiska, a nie z polityki rolnej.

Niezbędne jest również uwzględnianie opinii wojewódzkich izb rolniczych w procesach planowania przestrzennego. Zapewni to lepsze dopasowanie decyzji administracyjnych do potrzeb rolników i lokalnych społeczności.

Dla zachowania potencjału produkcyjnego gleb rolnych należy ograniczyć instalowanie farm fotowoltaicznych do gruntów V i VI klasy. Pozwoli to chronić lepsze klasy ziemi przed wyłączeniem z produkcji rolnej, jednocześnie umożliwiając rozwój odnawialnych źródeł energii na gruntach o mniejszej przydatności rolniczej.

3. Deregulacje

Samorząd rolniczy postuluje wprowadzenie kompleksowych uproszczeń w przepisach dotyczących działalności rolniczej, których celem będzie ograniczenie nadmiernych obciążeń administracyjnych, skrócenie czasu oczekiwania na decyzje urzędowe oraz zwiększenie elastyczności w spełnianiu wymogów.

W pierwszej kolejności należy wyłączyć rolników z obowiązku stosowania fakturowania elektronicznego i elektronicznego prowadzenia ewidencji zabiegów ochrony roślin. W wielu regionach wiejskich występuje wykluczenie cyfrowe i ograniczenia techniczne, które uniemożliwiają sprawne korzystanie z tego systemu, a jego wprowadzenie mogłoby generować dodatkowe koszty i utrudnienia.

Konieczne jest wyeliminowanie zbędnych ewidencji i rejestrów wymaganych przez ARiMR oraz inne instytucje kontrolujące, a także połączenie obowiązków sprawozdawczych w jeden zintegrowany system.

W przypadku powierzchni działek PEG w ramach wniosków o płatności bezpośrednie należy stosować średnią z trzech lat, pozostawiając rolnikowi możliwość samodzielnej korekty w aplikacji po przedstawieniu uzasadnienia.

Postulujemy ograniczenie reagowania przez Instytucja kontrolujące rolników na anonimowe donosy. A reagowanie tylko na takie zgłoszenia, w których zgłaszający podaje swoje dane (z pełną ochroną tożsamości), co pozwoli ograniczyć przypadki nadużyć lub nadmiernych kontroli.

W celu ograniczenia presji kontrolnej należy zakazać wielokrotnego przeprowadzania kontroli tego samego zakresu w jednym roku przez różne organy kontrolne.

Należy przyspieszyć procedury administracyjne poprzez skrócenie terminów rozpatrywania wniosków inwestycyjnych do 4 miesięcy, a decyzji środowiskowych i wodnoprawnych do 3 miesięcy, z możliwością jednorazowego przedłużenia o maksymalnie 1 miesiąc.

Powinno się także znieść obowiązek przeprowadzania dwa razy w roku spisów zwierząt (zwłaszcza trzody chlewnej), skoro wszystkie dane znajdują się już w systemie IRZ.

W odniesieniu do ekoschematów, dowodem ich realizacji powinno być oświadczenie rolnika wraz z ewidencją przechowywaną w gospodarstwie, udostępnianą ARiMR wyłącznie podczas kontroli.

Postulujemy także zniesienie obowiązku wykazywania dochodu w ramach wsparcia dla Młodego Rolnika. Dochód osiągany poza gospodarstwem rolnym nie powinien wpływać na prawo do wypłaty II transzy pomocy, gdyż ma ona charakter inwestycyjny i służy rozwojowi gospodarstwa.

W związku z długim okresem rozpatrywania wniosków przez ARiMR należy odpowiednio wydłużyć czas na składanie korekt i uzupełnień, tak aby uniknąć negatywnych decyzji wynikających wyłącznie z przyczyn formalnych.

Przedstawione powyżej propozycje mają charakter wstępny i stanowią punkt wyjścia do szerszej debaty nad kierunkiem zmian w prawie dotyczącym rolnictwa. Uważamy, że skuteczne i trwałe rozwiązania można wypracować jedynie w drodze szerokich konsultacji społecznych, obejmujących przedstawicieli rolników, administracji rządowej i samorządowej, organizacji branżowych oraz ekspertów z dziedziny prawa, ekonomii i ochrony środowiska.

Pozostaję z poważaniem

PREZES
KRAJOWEJ RĄDY IZB ROLNICZYCH

WIKTOR SZMULEWICZ